

II Міжнародна науково-практична
конференція

«ОСВІТА ДЛЯ ХХІ СТОЛІТТЯ:

ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ»

EDUCATION FOR THE 21st CENTURY: CHALLENGES, PROBLEMS, PROSPECTS

ІНКЛЮЗИВНЕ АКАДЕМІЧНЕ

СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК ПІДГОТОВКИ PhD

INCLUSIVE ACADEMIC ENVIRONMENT

AS A FACTOR OF PhD TRAINING

Сбруєва А.А., докт.пед.наук, професор

Sbruieva Alina, Doct. Hab., Professor

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Актуальність проблеми формування інклюзивного академічного середовища: чинники

- зростання потреби у високо кваліфікованих кадрах із науковим ступенем, у тому числі у неакадемічній сфері (виробничій, науково-виробничій, соціальній, бізнесовій, державного управління);**
- зростання кількості докторських програм, масовізація їх суб'єктів (здобувачів наукового ступеня, наукових керівників, адміністрації вишів, інституцій) та диверсифікації якості людського капіталу учасників докторських програм;**
- ризики зниження якості докторської підготовки, та, як наслідок, зниження конкурентоздатності фахівця, організації, у якій він працює, національної економіки та національної держави.**

Системна реформа підготовки PhD як чинник запобігання ризикам зниження якості (1)

Трансформація структури докторської освіти яка передбачає:

- **перехід від наукової до освітньо-наукової програми підготовки PhD**, її перетворення на третій цикл вищої освіти, що надає можливість набуття широкого кола компетентностей, необхідних як для виконання наукового дослідження, так і для подальшої пост-докторської кар'єри;
- **інновації в організації наукового керівництва дослідженням майбутнього PhD**: від класичного одноосібного керівництва за моделлю «майстер-учень» до численних варіантів подвійного, спільного, колаборативного керівництва в межах так званого *докторського дому* (doctoral house);

Системна реформа підготовки PhD як чинник запобігання ризикам зниження якості (2)

Трансформація культури докторської освіти шляхом розвитку університету як інклюзивного академічного середовища, як єдиної академічної громади, що передбачає:

- залучення майбутніх PhD до всіх аспектів діяльності закладу вищої освіти як рівноправних суб'єктів виконання університетом його місії,
- залучення широкого кола зовнішніх стейкхолдерів (зокрема роботодавців PhD) до розробки та реалізації освітньо-наукових програм з метою підвищення якості докторської підготовки та конкурентоздатності університету на ринку освітньо-наукових послуг.

Розвиток університету як інклюзивного академічного середовища передбачає (1):

1. Перетворення докторської підготовки на важливу складову місії університету, її освітньої, наукової, інноваційної та соціальної складових, що зумовлює можливість суб'єктизації позиції докторантів у визначенні змісту їхньої освітньої програми, вибору індивідуальної траєкторії виконання наукового дослідження.

Принципами залучення здобувачів PhD до реалізації місії університету є такі :

- демократизація управління закладом освіти,
- розподілене лідерство,
- автономізація університету,
- співробітництво всіх членів академічної громади,
- багатостороннє та багаторівневе партнерство із зовнішніми стейкхолдерами – замовниками підготовки PhD та широкою національною й міжнародною академічною й науковою спільнотою.

Розвиток університету як інклюзивного академічного середовища передбачає (2):

2. Залучення молодих науковців – здобувачів PhD до всіх аспектів життєдіяльності наукової школи, «Докторського дому» та кафедри, членом якого він стає, що означає :

- участь здобувачів PhD у виконанні наукових досліджень керівника, «докторського дому», кафедри, наукових підрозділів університету. Взаємообумовленість наукової проблематики здобувача та керівника (наукової школи, докторського дому);
- включення здобувачів у процеси організації наукових заходів (конференцій, семінарів, вебінарів, круглих столів), що відбуваються в університеті;
- залучення до викладацької діяльності під колективним тьюторством кафедри та докторського дому;
- участь в наукових, методологічних та методичних семінарах кафедри;
- тощо.

Розвиток університету як інклюзивного академічного середовища передбачає (3):

3. Залучення здобувачів PhD до професійних, наукових та соціальних мереж з метою зберегти для молодих науковців в умовах переходу до дистанційних форм навчання і розширити інтелектуальний та соціальний простір, який дозволить їм професійно й особистісно зростати.

Рівні фахових мереж: кафедра, університет, міжуніверситетський національний, європейський, глобальний.

Ідея глобального докторату (global doctorate), що передбачає можливості консультацій докторантів у рамках міжнародних фахових мереж з міжнародними командами експертів у певних галузях знань, співпраці на тимчасовій, або й на регулярній основі, що сприятиме підвищенню якості дослідження та отриманню зовнішньої експертизи вже під час реалізації докторського проєкту, а не «по смертю» (за висловом Х.-Й.Бунгартца (Hans-Joachim Bungartz), автора ідеї глобального докторату) у відгуках опонентів на захисті дисертації

Розвиток університету як інклюзивного академічного середовища передбачає (4):

4. Залучення здобувачів PhD до управлінської діяльності на рівні структурного підрозділу (інститути, факультети) та університету у якості членів :

- органів студентського самоврядування;
- рад молодих науковців,
- наукових рад структурних підрозділів та університету;
- профспілкових та творчих об'єднань тощо.

ВИСНОВОК

- Складові академічної інклюзії: методологічна, освітня, наукова, соціальна.
- Завданням є гармонізація всіх складових академічної інклюзії, її спрямованість на успішне виконання головного призначення докторської освіти: успішної підготовки, апробації та захисту дисертаційної роботи й подальшого успішного працевлаштування аспіранта.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

САЙТ ПРОЄКТУ ЖАН МОНЕ МОДУЛЬ

В

СумДПУ

імені А.С.МАКАРЕНКА

<https://jmm.sspu.edu.ua/>